

Asia: VN/3799/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lapin ammattikorkeakoulu kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Lapin ammattikorkeakoulu pitää esityksen tavoitetta varmistaa kansainvälisten opiskelijoiden riittävä toimeentulo sinänsä perusteltuna. Toimeentulon vakaus tukee opiskelua ja ehkäisee järjestelmän väärinkäyttöä.

Katsomme kuitenkin, että ehdotetut toimenpiteet voivat muodostua kohtuuttomiksi niille opiskelijoille, jotka joutuvat tilapäisiin taloudellisiin vaikeuksiin esimerkiksi sairauden tai muun äkillisen elämäntilanteen vuoksi. Toimeentulotuen lyhytaikainen käyttö ei mielestämme saisi automaattisesti johtaa oleskeluluvan peruuttamiseen tai kielteiseen harkintaan, mikäli opiskelija korjaa tilanteensa.

Automaattinen jälkivalvonta edellyttää tarkennusta erityisesti sen suhteen, miten tilapäisiä ja poikkeuksellisia tilanteita arvioidaan. Korostamme suhteellisuusperiaatteen ja tapauskohtaisen harkinnan merkitystä esimerkiksi sairauden tai muun äkillisen elämäntilanteen vuoksi.

Lapin AMKissa ei ole havaittu laajaa toimeentulotuen käyttöä kansainvälisten opiskelijoiden keskuudessa, eikä esityksen taustalla olevaa ongelmaa näy toiminnassamme merkittävänä. Muutoksen vaikutukset koulutuksen järjestäjälle arvioidaan vähäisiksi, mutta vaikutukset yksittäisiin opiskelijoihin voivat olla huomattavia.

Pidämme tärkeänä, että mahdollisista muutoksista tiedottaminen on viranomaisten vastuulla eikä jää oppilaitosten tehtäväksi. Lakimuutos on luonteeltaan viranomaissääntelyä, ja sen toimeenpanon tulee olla keskitettyä, jotta opiskelijat saavat yhdenmukaista ja oikea-aikaista tietoa.

Esitämme, että mikäli sääntelyä muutetaan, muutos tulee kirjata selkeästi oleskelulupien ehtoihin ja lupapäätösten yhteyteen, jotta opiskelijoille ei synny epäselvyyttä vaatimuksista tai niiden muutoksista.

Pidämme tärkeänä, että mahdollinen muutos koskisi vain uusia opiskelijoita. Jo opintonsa aloittaneisiin ei tule jälkikäteen soveltaa uusia, aiemmasta poikkeavia toimeentuloedellytyksiä, sillä se heikentäisi oikeusvarmuutta ja opiskelijoiden luottamusta viranomaispäätöksiin.

Kaipaamme selvennystä siihen, mikä viranomaistaho jatkossa vastaisi toimeentulon seurantaan liittyvistä toimenpiteistä. Seurannan ei tule kuulua oppilaitoksille, eikä oppilaitoksia tule velvoittaa keräämään tai arvioimaan opiskelijoiden taloudellisia tietoja. Vastuut on määriteltävä täsmällisesti sääntelyn toimeenpanon yhteydessä.

Lahdenkauppi Juha-Pekka
Lapin ammattikorkeakoulu